

Sygn. akt VII U 3096/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st.sekr.sądowy Alicja Jarzyna

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy W. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury w związku z pracą w warunkach szczególnych

na skutek odwołania W. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 11 października 2012r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu W. O. prawo do emerytury od dnia 05 listopada 2012r. i

stwierdza, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt VII U 3096/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu W. O. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, tj. nie ukończenie wymaganego wieku 60 lat oraz nie udokumentowanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy podał, iż nie uwzględnił ubezpieczonemu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w okresie od dnia 15 sierpnia 1971 r. do dnia 31 października 1990 r. w ramach zatrudnienia w Fabryce (...) sp. z o.o. w S. z uwagi na rozbieżność nazewnictwa stanowisk pracy pomiędzy przedłożonymi świadectwem pracy a świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz brakiem wskazania w świadectwie pracy okresów, w jakich ubezpieczony zajmował konkretne stanowiska, jak również błędne daty rozpoczęcia zatrudnienia oraz datę urodzenia wnioskodawcy w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Równocześnie nie uwzględnił ubezpieczonemu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w okresie od dnia 02 listopada 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Usługowym (...) sp. z o.o. w S. w związku z faktem, iż

przedłożone świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wskazuje na wykonywanie prac obuwnika siekacza wykonującego rozkrój elementów obuwia, zaś rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43 ze zm.), dalej: rozporządzenie, w wykazie A dział VII pozycja 12 nie wymienia stanowiska obuwnika siekacza, a produkcję spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych (k. 25-25v akt rentowych i k. 3 akt sprawy).

Odwołanie z dnia 05 listopada 2012 r. od powyższej decyzji pozwanego organu rentowego wniosł ubezpieczony W. O., żądając zmiany zaskarżonej decyzji i uznanie spornych okresów zatrudnienia za pracę w warunkach szczególnych oraz o dopuszczenie dowodu ze wskazanych w treści odwołania świadków (k. 2 akt sprawy).

W odpowiedzi z dnia 15 listopada 2012 r. na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji (k. 4-5 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. O., urodzony dnia (...), z zawodu obuwnik po zasadniczej szkole zawodowej, w dniu 01 października 2012 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach w związku z rozwiązaniem stosunku pracy. Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego i nie pozostaje w stosunku pracy. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 05 listopada 2012 r., zatem po dacie wydania spornej decyzji.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonego o emeryturę – k. 1-2 akt rentowych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 28 lat, 1 miesiąc i 2 dni, w tym 28 lat i 28 dni okresów składkowych oraz 4 dni okresów nieskładkowych, jednakże nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – k. 24 akt rentowych

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 31 października 2012 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu W. O. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie ukończenia wymaganego wieku 60 lat oraz nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 31 października 2012 r. – k. 25-25v akt rentowych i k. 3 akt sprawy

W pierwszym spornym okresie od dnia 15 sierpnia 1971 r. do dnia 31 października 1990 r. ubezpieczony W. O. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) sp. z o.o. w S. na stanowiskach obuwnika oraz operatora urządzeń. W powyższym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się produkcją spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejeniem i powlekaniami tkanin obuwniczych oraz pracami związanymi ze szlifowaniem, drasaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego.

W przedmiotowym zakładzie, uprzednio na stanowisku stażysty, ubezpieczony zatrudniony był od dnia 26 października 1970 r.

Od dnia 15 sierpnia 1971 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku siekacza, obuwnika wykrawcza, od dnia 01 marca 1975 r. siekacza wierzchów, od dnia 18 sierpnia 1975 r. jako operator wtryskarki, dodatkowo od dnia 14 maja 1979 r. do dnia 01 sierpnia 1984 r. będąc brygadzystą pracującym. Od dnia 09 listopada 1988 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku obuwnika - operatora nalewarki, od dnia 01 marca 1987 r. znów był brygadzystą, od dnia 02 listopada 1988 r. na stanowisku operatora wtryskarki, od dnia 20 maja 1990 r. na stanowisku obuwnika wygładzania obrzeży oraz od dnia 01 września 1990 r. na stanowisku obuwnika drasaża.

Na początku zatrudnienia ubezpieczony zajmował się siekaniem tekstylu – wykrawaniem elementów wierzchowych obuwia nie ze skóry, ale z tworzyw sztucznych. Praca wykrawcza i siekacza wierzchów, wykonywana na wydziale manipulacji, niczym się od siebie nie różniła – obejmowała obsługę maszyny wykrawającej wierzchy obuwia według wzoru. Elementy wierzchowe wykrawane były ze skór naturalnych pojedynczo (jednowarstwowo), zaś elementy wierzchowe z tworzyw sztucznych i tekstyliów wielowarstwowo. Ubezpieczony, pracując przy wykrawaniu, zajmował się skórami miękkimi. Wtryskiwarki zaś służyły do produkcji elementów spodowych podeszw z PCV, kauczuków termoplastycznych (pierwotnie w formie granulatu). Nalewarki z kolei produkowały podeszwy z poliuretanu (w formie płynnej). Wtryskiwarki i nalewarki znajdowały się na tym samym wydziale produkcji spodów i kartonażu – przy czym ubezpieczony nigdy nie zajmował się produkcją pudełek na obuwie. Ubezpieczony, obsługując nalewarki, pracował przy produkcji pośredniej – podeszw z poliuretanu. Wygładzanie obrzeży sprowadzało się do pracy z papierem ściernym na brzegach podeszwy, wykonywane maszynowo. Drasanie zaś oznaczało matowienie cholewki w miejscu, gdzie była sklejana z podeszwą – nakładano tam klej, zaś matowienie zwiększało czepność. Wygładzanie obrzeży oraz drasanie wykonywane było w ramach wydziału montażowego zakładu pracy. Na poszczególnych wskazanych wyżej stanowiskach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szczególnych.

W latach 1975-1977 ubezpieczony za wykonywaną pracę otrzymywał dodatek „inny”, zaś w latach 1978-1990 dodatek za uciążliwą pracę, otrzymywał również mleko.

W okresie od dnia 18 sierpnia 1975 r. do dnia 18 września 1975 r. ubezpieczony odbył szkolenie i złożył w dniu 24 września 1975 r. egzamin w specjalności operatora wtryskarek. Na podstawie egzaminu z dnia 20 września 1978 r. ubezpieczony otrzymał tytuł operatora urządzeń elementów spodowych i kopyt. Po zdaniu egzaminu w dniu 19 maja 1990 r. wnioskodawca odbył kurs obuwnika wygładzania obrzeży.

W okresie od dnia 02 maja do dnia 31 grudnia 1989 r. ubezpieczony w ramach urlopu bezpłatnego u pracodawcy przebywał za granicą w ramach pracy eksportowej w Bułgarii. Do pracy u pracodawcy stanął się ponownie w dniu 01 stycznia 1990 r.

W drugim spornym okresie od dnia 02 listopada 1990r. do dnia 31 grudnia 1998r. ubezpieczony W. O. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Usługowym (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku obuwnika siekacza. W powyższym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się produkcją spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejeniem i powlekaniami tkanin obuwniczych oraz pracami związanymi ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego.

W przedmiotowym zakładzie ubezpieczony zatrudniony był do dnia 31 lipca 1999 r. Od dnia 02 listopada 1990 r. ubezpieczony zajmował stanowisko obuwnika, od dnia 01 września 1992 r. stanowisko siekacza, oraz od dnia 01 maja 1993 r. obuwnika wykrawacza.

W tym z kolei zakładzie pracy ubezpieczony zajmował się wykrawaniem wierzchów obuwniczych, zarówno ze skór naturalnych, jak i sztucznych oraz tekstyliów. Wierzchy ze skór naturalnych wykrawał pojedynczo, zaś pozostałe warstwowo.

dowód: świadectwo pracy z dnia 19 sierpnia 1999 r. – k. 5 akt rentowych, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 03 lutego 1999 r. – k. 6 akt rentowych, zeznania ubezpieczonego – k. 37-38 akt sprawy, zeznania świadków L. M. i M. O. – k. 37-39 akt sprawy, legitymacja ubezpieczeniowa – koperta na k. 14 akt rentowych, akta osobowe i kartoteki zarobkowe z Fabryki (...) sp. z o.o. w S. – koperta na k. 17 akt sprawy, świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1999 r. – k. 7 akt rentowych, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 09 listopada 1999 r – k. 8 akt rentowych, akta osobowe z Przedsiębiorstwie Produkcyjno Usługowym (...) sp. z o.o. w S. – koperta na k. 26 akt sprawy

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz aktach osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu, których prawdziwość

i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków L. M. i M. O., bowiem jako świadek L. M. jako osoba obca, nie zainteresowana wynikiem postępowania, zaś świadek M. O. jako brat wnioskodawcy, mający wiedzę na temat jego zatrudnienia, a jednocześnie (obydwaj świadkowie) zatrudnieni w spornym okresie w tych samym zakładzie pracy w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym wyjaśnieniami wnioskodawcy, tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego W. O. jest zasadne i z tego tytułu zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, rozwiązali stosunek pracy.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym, iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy. Wskazać należy jednakże, iż ubezpieczony nie pracuje w ramach stosunku pracy od 1999r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale VII (W przemyśle lekkim):

- pod pozycją 12 wskazano produkcję spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych
- pod pozycją 14 wskazano prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego.

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 05 listopada 2012 r. (zatem już po dacie wydania spornej decyzji, jednakże przed datą wyrokowania przez Sąd) osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostawał w stosunku pracy.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach przy pracach zbrojarskich i betoniarskich uznać można było sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 15 sierpnia 1971 r. do dnia 31 października 1990 r. w Fabryce (...) sp. z o.o. w S. (z uwagi na rozbieżność nazewnictwa stanowisk pracy pomiędzy przedłożonym świadectwem pracy a świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych oraz brakiem wskazania w świadectwie pracy okresów, w jakich ubezpieczony zajmował konkretne stanowiska, jak również błędne daty rozpoczęcia zatrudnienia oraz datę urodzenia wnioskodawcy w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych) oraz od dnia 02 listopada 1990 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Usługowym (...) sp. z o.o. w S. (w związku z faktem, iż przedłożone świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wskazuje na wykonywanie prac obuwnika siekacza wykonującego rozkrój elementów obuwia, zaś rozporządzenie w wykazie A dział VII pozycja 12 nie wymienia stanowiska obuwnika siekacza, a produkcję spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych).

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadectwa pracy, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, akta osobowe, dokumentacja płacowa). Niewątpliwie został on potwierdzony zeznaniami świadków – współpracowników ubezpieczonego ze spornych okresów zatrudnienia – którzy zgodnie wskazali, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych zajmował się produkcją spodów obuwniczych z gumy i tworzyw sztucznych, siekaniem oraz pracami związanymi ze szlifowaniem, drasaniem, a więc wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego. Świadek L. M. niewątpliwie posiadał wiedzę w zakresie pierwszego spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, kiedy pracował razem z nim; zaś świadek M. O.

– z obydwu spornych okresów, z pewnością jako rodzony brat posiadający wiedzę na temat przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy, tym bardziej, iż w drugim spornym okresie zatrudnienia ubezpieczonego przez pewien czas pracował w tym samym zakładzie pracy.

W pierwszym spornym okresie ubezpieczony z początku zajmował się siekaniem tekstylu – wykrawaniem elementów wierzchowych obuwia nie ze skóry, ale z tworzyw sztucznych. Praca wykrawcza i siekacza wierzchów, wykonywana na wydziale manipulacji, niczym się od siebie nie różniła – obejmowała obsługę maszyny wykrawającej wierzchy obuwia według wzoru. Następnie ubezpieczony, obsługując wtryskarki i nalewarki, pracował przy produkcji podeszw. Wyglądanie obrzeży sprowadzało się do pracy z papierem ściernym na brzegach podeszwy, wykonywane maszynowo. Drasanie zaś oznaczało matowienie cholewki w miejscu, gdzie była sklejana z podeszwą – nakładano tam klej, zaś matowienie zwiększało czepność. Na poszczególnych wskazanych wyżej stanowiskach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w warunkach szczególnych. Uwadze Sądu nie umknęła istotna dla sprawy okoliczność, mianowicie fakt (potwierdzony w przedłożonych kartotekach zarobkowych tego pracodawcy) otrzymywania dodatku: w latach 1975-1977 nazwanego „innym”, zaś w latach 1978-1990 wprost nazwanego dodatkiem za uciążliwą pracę, o którym też mówił wnioskodawca, dodając, iż pracownicy zakładu pracy otrzymywali również mleko.

Jednoznacznie Sąd Okręgowy wskazuje, iż nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy eksportowej w Bułgarii od dnia 02 maja do dnia 31 grudnia 1989 r. – bowiem za wyjątkiem, wynikającego z akt osobowych z Fabryki (...) sp. z o.o. w S. faktu udzielenia ubezpieczonemu urlopu bezpłatnego oraz następnego jego powrotu do pracy w macierzystym zakładzie w S., nie przedłożył on jakichkolwiek dowodów, na podstawie których Sąd miał by podstawy do uznania, iż za granicą wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych. Niewątpliwie jednak – także wyłączając powyższy okres - ubezpieczony wykazał wymagany staż pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu także fakt – niewątpliwych – błędów formalnych świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z Fabryki (...) sp. z o.o. w S. z dnia 03 lutego 1999 r. (k. 6 akt rentowych) nie budzi wątpliwości, jednakże pomimo nieprawidłowej daty urodzenia wnioskodawcy (05.12.1952 r. zamiast 05.11.1952 r.) oraz błędnej daty początkowej zatrudnienia (26.10.1970 r. zamiast 22.10.1970 r.) na podstawie choćby danych osobowych oraz adresu zamieszkania (tożsamy z adresem wnioskodawcy wskazanym we wniosku o przyznanie emerytury) osoby wskazanej w świadectwie można z całą pewnością uznać, iż powyższy dokument dotyczy właśnie wnioskodawcy, a nie innej osoby.

Z kolei w drugim spornym okresie ubezpieczony zajmował się wykrawaniem wierzchów obuwniczych, zarówno ze skór naturalnych, jak i sztucznych oraz tekstyliów. Wierzchy ze skór naturalnych wykrawał pojedynczo, zaś pozostałe warstwowo.

W tym miejscu godzi się wskazać, iż zarządzenia resortowe tj. zarządzenie nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego – nie stanowią źródeł powszechnie obowiązującego prawa, i stanowią jedynie pomocnicze akty prawa niższego rzędu oraz dokumenty dotyczące jedynie konkretnych zakładów pracy, do których odwoływali się poszczególni pracodawcy, wskazując w dokumentacji pracowniczej (świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych) na rodzaje wykonywanej przez pracowników pracy. Kluczowym i podstawowym dokumentem w tym zakresie pozostaje cytowane powyżej rozporządzenie. Wypowiedział się bowiem w powyższym zakresie Sąd Najwyższy, wskazując, iż źródłem prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach jest ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Nie jest nim natomiast zarządzenie resortowe, jako że nie stanowi źródła prawa (art. 87 Konstytucji). Wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego (postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11). Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy pragnie przytoczyć pogląd Sądu Najwyższego, który wskazał, iż co prawda, wykazy resortowe mają charakter jedynie informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający, jednakże z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego lub centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2011 r., I UK 164/11).

Natomiast niewątpliwie wskazywane przez w/w zarządzenie resortowe pozycje, na które powoływały się wskazywane wyżej świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych – wykaz A dział V:

- pozycja 12 punkt 6 – operator agregatu do produkcji elementów spodowych i kopyt
- pozycja 12 punkt 7 – obuwnik wykrawczacz (przy wykrawaniu elementów spodowych obuwia oraz przy wykrawaniu wielowarstwowym tekstyliu)
- pozycja 14 punkt 1 – obuwnik montażysta, formowacz, szwacz (przy ścieraniu, ścienianiu i szlifowaniu elementów wyrobów)

w sposób nie budzący wątpliwości odpowiadają ustalonym przez Sąd Okręgowy pracom, które stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w warunkach szczególnych ubezpieczony w poszczególnych częściach rozpatrywanych w sprawie spornych okresów zatrudnienia. Wskazać zatem należy w ocenie Sądu Okręgowego, iż pomimo językowej różnicy, nazwy te odnoszą się do prac, nazwanych inaczej, jednakże tożsamy z faktycznie wykonywanymi przez ubezpieczonego W. O. w spornych okresach czasu pracy, jak to zostało ustalone przez Sąd Okręgowy w przedmiotowym postępowaniu.

Równocześnie wskazać należy także, iż w przedmiotowym postępowaniu wyżej wskazywane dokumenty miały charakter jedynie informacyjny, posiłkowy, bowiem Sąd – zgodnie z cytowanym już utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego – może ustalać okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia/świadectwa z zakładu pracy, a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi. W przedmiotowym postępowaniu zaś stanowisko ubezpieczonego – w zakresie, opisanym powyżej, w jakim Sąd uznał je za udowodnione – potwierdzone zostało zeznaniami powołanych przez niego świadków (współpracowników ze spornych okresów zatrudnienia) i dokumentacją pracowniczą.

W ocenie Sądu Okręgowego, wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony W. O. spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a także spełnił przesłankę udokumentowania stażu co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W tym miejscu zwrócić także należy uwagę na to, iż zgodnie z brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Należy podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. OTK-A 2007/8/97 powyższy przepis należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania

decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nie ustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o zeznania świadków i akta osobowe wyjaśniające zakres obowiązków i charakter pracy ubezpieczonego, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a ustawy poprzez wnioskowanie a contrario. Ponadto na dzień wydania zaskarżonej decyzji ubezpieczony nie osiągnął wymaganego wieku 60 lat.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 11 października 2012 r. i przyznał W. O. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 05 listopada 2012 r. (tj. dnia ukończenia wieku 60 lat jako spełnienia ostatniej wymaganej przesłanki).

SSO Maria Ołtarzewska